

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MICHAL BOBEK
27 päivänä helmikuuta 2020¹

Asia C-41/19

FX

vastaan

GZ, edustajanaan hänen äitinsä

(Ennakkoratkaisupyyntö – Amtsgericht Köln (alioikeus, Köln, Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa –
Toimivalta elatusvelvoitteisiin liittyvissä asioissa – Asetus (EY) N:o 4/2009 – Toimivalta ratkaista
elatuspäätöksen täytäntöönpanon vastustamishakemus

I Johdanto

1. Käsiteltävässä asiassa vastaajana on huollettavana oleva lapsi, jonka asuinpaikka on Puolassa. Puolalaiset tuomioistuimet ovat tehneet häntä koskevan päätöksen, jossa vahvistetaan hänen Saksassa asuvan isänsä (jäljempänä hakija) elatusvelvoitteet. Sen jälkeen, kun Puolassa tehty elatuspäätös oli julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi Saksassa, vastapuoli vaatii nyt kyseisen päätöksen täytäntöönpanoa viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa. Hakija vastustaa päätöksen täytäntöönpanoa sillä perusteella, että hän on pääasiallisesti täyttänyt maksuvelvoitteensa. Hakija väittää, että hän on itse maksanut elatusmaksuja ja että vastapuolelle on myös maksettu hänen puolestaan suorituksia puolalaisesta elatustukirahastosta.

2. Käsiteltävä asia koskee täytäntöönpanon vastustamishakemusta, joka perustuu velan suorittamiseen ja jonka hakija on tehnyt saksalaisissa tuomioistuimissa. Tässä ennakkoratkaisupyyntönsä esille nouseva keskeinen kysymys koskee sitä, onko saksalaisilla tuomioistuimilla toimivalta ratkaista kyseinen hakemus toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18.12.2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009² perusteella.

¹ Alkuperäinen kieli: englanti.

² EUVL 2009, L 7, s. 1.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

1. Asetus N:o 4/2009

3. Asetuksen N:o 4/2009 1 artiklan 1 kohdan mukaan ”tätä asetusta sovelletaan elatusvelvoitteisiin, jotka johtuvat perhe-, sukulaisuus-, avio- tai lankoussuhteesta”.

4. Asetuksen N:o 4/2009 2 artiklan 1 kohdan mukaan asetuksessa tarkoitetaan ”päätöksellä” elatusvelvoitetta koskevaa jäsenvaltion tuomioistuimen päätöstä riippumatta siitä, kutsutaanko päätöstä tuomioistuinratkaisuksi, tuomioksi, määräykseksi tai täytäntöönpanomääräykseksi, samoin kuin oikeudenkäyntikuluja koskevaa tuomioistuimen virkamiehen päätöstä. – –”

5. Asetuksen N:o 4/2009 3 artiklassa säädetään, että ”elatusvelvoitteita koskevissa asioissa ovat jäsenvaltioissa toimivaltaisia:

a) vastaajan asuinpaikan tuomioistuin, tai

b) velkojan asuinpaikan tuomioistuin, – –

– –”

6. Asetuksen N:o 4/2009 8 artiklan, jonka otsikko on ”Menettelyn rajat”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Jos päätös on tehty jäsenvaltiossa tai vuoden 2007 Haagin yleissopimuksen osapuolena olevassa valtiossa, jossa velkojan asuinpaikka on, velallinen ei voi muussa jäsenvaltiossa panna vireille menettelyä päätöksen muuttamiseksi tai uuden päätöksen saamiseksi niin kauan kuin velkojan asuinpaikka on edelleen valtiossa, jossa päätös tehtiin.”

7. Asetuksen N:o 4/2009 IV luku koskee päätösten tunnustamista, täytäntöönpanokelpoisuutta ja täytäntöönpanoa. Kyseinen luku jakautuu kolmeen jaksoon: 1 jaksoa sovelletaan sellaisessa jäsenvaltiossa tehtyihin päätöksiin, jota vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo (17–22 artikla),³ 2 jaksoa sovelletaan sellaisessa jäsenvaltiossa tehtyihin päätöksiin, jota vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido (23–38 artikla) ja 3 jaksoon sisältyvät yhteiset säännökset (39–43 artikla).

8. Asetuksen N:o 4/2009 21 artiklassa, jonka otsikko on ”Täytäntöönpanosta kieltäytyminen tai sen keskeyttäminen” ja joka sisältyy edellä mainittuun 1 jaksoon, säädetään seuraavaa:

”1. Täytäntöönpanevan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisia täytäntöönpanosta kieltäytymisen tai sen keskeyttämisen perusteita sovelletaan sikäli kuin ne eivät ne ole ristiriidassa 2 ja 3 kohdan soveltamisen kanssa.

³ Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot osallistuivat neuvotteluihin lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä Haagissa 23.11.2007 tehdystä yleissopimuksesta, joka hyväksyttiin Euroopan unionin puolesta 9.6.2011 annetulla neuvoston päätöksellä 2011/432/EU (EUVL 2011, L 192, s. 39; jäljempänä vuoden 2007 Haagin yleissopimus) ja elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23.11.2007 tehdystä Haagin pöytäkirjasta, joka hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta 30.11.2009 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2009/941/EY (EUVL 2009, L 331, s. 17; jäljempänä vuoden 2007 Haagin pöytäkirja). Asetuksen N:o 4/2009 johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan, että nämä kaksi välinettä olisi otettava huomioon kyseisessä asetuksessa.

2. Täytäntöönpanevan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on velallisen vaatimuksesta kieltäydyttävä kokonaan tai osittain päätöksen tehneen tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta, jos oikeus panna päätöksen tehneen tuomioistuimen päätös täytäntöön on vanhentunut joko alkuperäjäsenvaltion tai täytäntöönpanevan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti riippuen siitä, kumman lainsäädännön mukainen vanhentumisaika on pitempi.

Lisäksi täytäntöönpanevan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi velallisen vaatimuksesta kieltäytyä kokonaan tai osittain päätöksen tehneen tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta, jos päätös on ristiriidassa täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen kanssa tai sellaisen muussa jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa tehdyn päätöksen kanssa, joka täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa.

Päätöstä, jonka seurauksena elatusvelvoitetta koskevaa aiempaa päätöstä muutetaan muuttuneiden olosuhteiden perusteella, ei pidetä toisessa alakohdassa tarkoitettuna ristiriitaisena päätöksenä.

– –”

9. Asetuksen N:o 4/2009 41 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava: ”Toisessa jäsenvaltiossa tehtyjen päätösten täytäntöönpanomenettelyyn sovelletaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion lakia, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu. Jossakin jäsenvaltiossa tehty päätös, joka on täytäntöönpanokelpoinen täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa, pannaan siellä täytäntöön samoin edellytyksin kuin täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa tehty päätös.”

10. Asetuksen N:o 4/2009 42 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen asiaratkaisua ei saa missään tapauksessa tutkia uudelleen jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista, täytäntöönpanokelpoisuutta tai täytäntöönpanoa pyydetään.”

11. Asetuksen N:o 4/2009 75 artikla sisältää siirtymäsäännökset. Siinä säädetään seuraavaa:

”1. Jollei 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, tätä asetusta sovelletaan ainoastaan sen soveltamispäivän jälkeen vireille pantuihin menettelyihin, tuomioistuimen hyväksymiin tai tuomioistuimessa tehtyihin sovintoihin ja virallisesti laadittuihin, rekisteröityihin tai tehtyihin virallisiin asiakirjoihin.

2. IV luvun 2 ja 3 jaksoa sovelletaan:

a) jäsenvaltioissa ennen tämän asetuksen soveltamispäivää tehtyihin päätöksiin, joiden tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista haetaan mainitun päivän jälkeen;

– –

[Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettua asetusta (EY) N:o 44/2001⁴] sovelletaan edelleen tämän asetuksen soveltamispäivänä vireillä oleviin tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeviin menettelyihin.

– –”

4 22.12.2000 annettu neuvoston asetus (EYVL 2001, L 12, s. 1).

2. Asetus (EU) N:o 1215/2012

12. Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012⁵ johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(10) Tämän asetuksen soveltamisalan olisi katettava kaikki tärkeimmät siviili- ja kauppaoikeudelliset asiat lukuun ottamatta tiettyjä selkeästi määriteltyjä asioita, erityisesti elatusvelvoitteita, jotka olisi suljettava tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, koska – – on annettu – – [asetus N:o 4/2009].”

13. Asetuksen N:o 1215/2012 1 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta ei sovelleta

--

e) elatusvelvoitteisiin, jotka johtuvat perhe-, sukulaisuus-, avio- tai lankoussuhteesta;

--”

14. Asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklassa, joka kuuluu II luvun 6 jaksoon, jonka otsikko on ”Yksinomainen toimivalta”, säädetään, että ”seuraavilla jäsenvaltion tuomioistuimilla on asianosaisten kotipaikasta riippumatta yksinomainen toimivalta:

--

5) asiassa, joka koskee tuomioiden täytäntöönpanoa, sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa tuomio on pantu tai on määrä panna täytäntöön”.

B Saksan oikeus

15. Elatusvelkojen perinnästä ulkomailta annetun lain (Gesetz zur Geltendmachung von Unterhaltsansprüchen mit ausländischen Staaten (Auslandsunterhaltsgesetz), jäljempänä AUG)⁶ 66 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1) Jos ulkomainen päätös on täytäntöönpanokelpoinen [asetuksen N:o 4/2009] mukaisesti ilman eksekvatuurimenettelyä tai julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi kyseisen asetuksen mukaisesti – –, velallinen voi esittää väitteitä itse vaatimusta vastaan perhe- ja hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavasta menettelystä annetun lain [Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, jäljempänä FamFG] 120 §:n 1 momentin, luettuna yhdessä siviiliprosessilain [Zivilprozessordnung, jäljempänä ZPO] 767 §:n kanssa, mukaisessa menettelyssä. Jos päätös on tuomioistuimen päätös, tätä sovelletaan ainoastaan siltä osin kuin perusteet, joihin väitteet perustuvat, ovat ilmenneet vasta päätöksen tekemisen jälkeen.

5 EUVL 2012, L 351, s. 1.

6 BGBl. 2011 I, s. 898, sellaisena kuin se on muutettuna.

2) Jos päätöksen pakkotäytäntöönpano on sallittua jonkin 1 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen 2 kohdassa mainitun yleissopimuksen nojalla, velallinen voi esittää väitteitä itse vaatimusta vastaan [FamFG:n] 120 §:n 1 momentin, luettuna yhdessä [ZPO:n] 767 §:n kanssa, mukaisessa menettelyssä vain, jos perusteet, joihin väitteet perustuvat, ovat ilmenneet:

1. vasta sen ajanjakson päätyttyä, jonka kuluessa velallinen olisi voinut tehdä valituksen, tai
2. jos valitus on tehty, vasta tämän menettelyn päättymisen jälkeen.

3) [FamFG:n] 120 §:n 1 momentin, luettuna yhdessä [ZPO:n] 767 §:n kanssa, mukainen hakemus on tehtävä sille tuomioistuimelle, joka on käsitellyt täytäntöönpanomääräyksen antamista koskevan hakemuksen. Edellä 1 momentin soveltamisalaa kuuluvissa tapauksissa tuomioistuimen toimivalta määräytyy 35 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti.”

16. ZPO:n 767 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1) Velallisten on esitettävä väitteitä itse vaatimusta, sellaisena kuin se on määritetty tuomiossa, vastaan nostamalla vastaavan kanteen asiaa käsittelevässä ensimmäisen asteen tuomioistuimessa.

2) Tällaiset väitteet ovat sallittuja ainoastaan siltä osin kuin perusteet, joihin ne perustuvat, ilmenivät vasta suullisen käsittelyn, jossa väitteet oli tämän lain säännösten mukaisesti viimeistään esitettävä, päätyttyä, eikä niihin voida täten enää vedota riitauttamalla.

3) Velallisen on esitettävä nostamassaan kanteessa kaikki väitteet, jotka hän olisi pystynyt esittämään kanteen nostamishetkellä.”

17. FamFG:n 120 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Täytäntöönpano avioliittoa ja perhesuhteita koskevissa asioissa tapahtuu [ZPO:n] pakkotäytäntöönpanoa koskevien säännösten mukaisesti.”

III Tosiseikat, asian käsittelyn vaiheet ja ennakkoratkaisukysymykset

18. Käsiteltävän asian hakija asuu Saksassa. Hän on Puolassa asuvan huollettavana olevan lapsen isä.

19. Krakovan (Puola) piirioikeus määräsi 26.5.2009 tekemällään päätöksellä hakijan maksamaan 1.9.2008 lukien kuukausittain 500,00 Puolan zlotyn (PLN) suuruista elatusapua sekä taannehtivasti 19.6.2008–31.8.2008 kuukausittain 430,00 zlotya (jäljempänä puolalainen elatusapupäätös).

20. Vastapuoli teki 20.7.2016 Amtsgericht Kölniin (alioikeus, Köln, Saksa), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, hakemuksen, jossa vaadittiin puolalaisen elatusapupäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista Saksassa asetuksen N:o 4/2009 mukaisesti.

21. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päätti 27.7.2016 tekemässään päätöksessä asetuksen N:o 4/2009 23 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen sekä 75 artiklan 2 kohdan mukaisesti, että puolalaisesta elatusapupäätöksestä oli annettava täytäntöönpanomääräys. Kyseisen määräyksen perusteella vastapuoli vaatii puolalaisen elatusapupäätöksen täytäntöönpanoa Saksassa hakijaa vastaan.

22. Hakija vastusti elatusapupäätöksen täytäntöönpanoa ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen 5.4.2018 jättämällään hakemuksella. Hakijan mukaan puolalaisen elatusapupäätöksen perustana oleva vastapuolen elatussaatava on suoritettu maksamalla. Hakija toteaa, että hän on itse maksanut elatusmaksuja yhteensä 6 640,05 zlotya vuodesta 2008 vuoteen 2011 saakka ja että

vastapuolelle on lisäksi maksettu Puolan elatustukirahastosta joulukuusta 2010 lähtien valtion elatustukea 500 zlotya kuukaudessa. Hakija selittää, että elatustukirahasto otti yhteyttä häneen ja että hän maksoi takaisin rahastosta vastapuolelle maksetut määrät taloudellisen suorituskykynsä mukaisesti. Hakijan mukaan vastapuolen elatussaatava on joka tapauksessa pääosin suoritettu.

23. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selittää, että sen näkemyksen mukaan täytäntöönpanon vastustamishakemus on asetuksessa N:o 4/2009 tarkoitettu elatusvelvoitteita koskeva asia. Se kuitenkin katsoo, ettei se ole mainitun asetuksen mukaan toimivaltainen tuomioistuin. Tämä johtuu siitä, etteivät asetuksen N:o 4/2009 3 artiklan edellytykset täyty. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuitenkin katsoo, ettei se voi asetuksen N:o 4/2009 10 artiklan perusteella omasta aloitteestaan ilmoittaa, ettei sillä ole toimivaltaa, koska toisin kuin kyseisen asetuksen 8 artiklan mukaista menettelyä elatusapupäätöksen muuttamiseksi, elatusapupäätösten täytäntöönpanon vastustamishakemuksia ei mainita nimenomaisesti asetuksessa N:o 4/2009 tai asetuksessa N:o 1215/2012.

24. Tässä tilanteessa Amtsgericht Köln lykkäsi asian käsittelyä ja esitti seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko [ZPO:n] 767 §:n mukainen täytäntöönpanon vastustamishakemus, joka on tehty ulkomaista elatusapuratkaisua vastaan, [asetuksessa N:o 4/2009] tarkoitettu elatusvelvoitetta koskeva asia?
- 2) Jos näin ei ole, onko ZPO:n 767 §:n mukainen täytäntöönpanon vastustamishakemus, joka on tehty ulkomaista elatusapuratkaisua vastaan, [asetuksen N:o 1215/2012] 24 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu asia, joka koskee tuomioiden täytäntöönpanoa?”

25. Kirjallisia huomautuksia esittivät vastapuoli, Saksan, Puolan ja Portugalin hallitukset sekä Euroopan komissio. Hakija, Saksan ja Puolan hallitukset sekä komissio esittivät suullisia lausumia 27.11.2019 pidetyssä istunnossa.

IV Asian tarkastelu

26. Tämän ratkaisuehdotuksen rakenne on seuraavanlainen. Ensiksi esitän muutamia alustavia täsmennyksiä unionin tuomioistuimelle esitettyjen kahden kysymyksen ulottuvuudesta ja merkityksestä (A). Toiseksi yksilöin käsiteltävän asian olosuhteiden kannalta merkityksellisen oikeudellisen kehityksen. Tätä tarkoitusta varten keskityn siihen, voidaanko asetusta N:o 4/2009 soveltaa elatusapupäätösten täytäntöönpanovaiheessa ja mitä kyseisestä asetuksesta voidaan päätellä, kun kyse on toimivallasta elatusvelvoitteita koskevissa asioissa (B). Lopuksi käsitelen kysymystä siitä, muodostaako hakemus, jossa vastustetaan päätöksen täytäntöönpanoa velan suorittamisen perusteella, osan täytäntöönpanomenettelyä, jolloin toimivaltaisista ovat täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuimet (C).

A Alustavat täsmennykset

27. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltävässä asiassa esittämällä kahdella kysymyksellä, joita on nähdäkseni parasta käsitellä yhdessä, pyritään lähinnä varmistumaan siitä, onko kyseinen tuomioistuin toimivaltainen ratkaisemaan hakemuksen, jolla vastustetaan puolalaisen elatusapupäätöksen täytäntöönpanoa Saksassa. Kysymyksiä ei kuitenkaan ole muotoiltu näin. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensinnäkin, onko täytäntöönpanon vastustamishakemus asetuksessa N:o 4/2009 tarkoitettu elatusvelvoitetta koskeva asia. Toiseksi se tiedustelee siinä tapauksessa, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, kuuluuko täytäntöönpanon vastustamishakemus asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuun käsitteeseen ”asia, joka koskee tuomioiden täytäntöönpanoa”.

28. Tapa, jolla ensimmäinen kysymys on laadittu, perustuu seuraavaan oletamaan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on taipuvainen katsomaan, että jos unionin tuomioistuin toteaa, että täytäntöönpanon vastustamishakemus on asetuksessa N:o 4/2009 tarkoitettu elatusvelvoitetta koskeva asia, tämä tarkoittaisi sitä, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole toimivaltainen. Tämä johtuu siitä, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällaisessa tilanteessa toimivallan määräytymiseen elatusvelvoitteita koskevista asioista sovellettavien yleisten kriteerien, sellaisina kuin niistä säädetään asetuksen N:o 4/2009 3 artiklassa, olisi täytyttävä, myös täytäntöönpanon vastustamishakemuksen osalta, mutta käsiteltävässä asiassa näin ei ole. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo lisäksi, että puolalaisilla tuomioistuimilla olisi paremmat edellytykset käsitellä hakijan väitettä, jonka mukaan hän on täyttänyt elatusvelvoitteensa, asetuksen N:o 4/2009 3 artiklan a ja b alakohdan mukaisesti. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee näin ollen toisella kysymyksellään siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi, voiko sen toimivalta perustua asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklan 5 kohtaan.

29. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vaikuttaa pähkinänkuoressa ymmärtävän asian niin, että on olemassa kaksi toisensa poissulkevaa mahdollisuutta. Jos asetusta N:o 4/2009 voidaan soveltaa, tämä tarkoittaa sitä, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole toimivaltainen kyseisen asetuksen 3 artiklan nojalla. Vain silloin, jos asetusta N:o 4/2009 ei voida soveltaa, olisi mahdollista perustaa toimivalta asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklan 5 kohtaan, jonka mukaan asiassa, joka koskee tuomioiden täytäntöönpanoa, toimivalta on sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa tuomio on pantu tai on määrä panna täytäntöön.

30. Edellisessä kohdassa kuvattu päättely perustuu mielestäni virheelliseen oletamaan. Kuten jäljempänä selitän, asetuksen N:o 4/2009 sovellettavuus ei tarkoita, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole toimivaltainen. Hyödyllisen vastauksen antamiseksi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on nähdäkseni ensinnäkin määritettävä, voidaanko asetusta N:o 4/2009 soveltaa elatusapupäätösten täytäntöönpanovaiheessa ja mitä kyseisestä asetuksesta voidaan päätellä, kun kyse on toimivallasta tässä vaiheessa. Tarkastelen tätä seikkaa tämän ratkaisuehdotuksen seuraavassa jaksossa (B). Todettuani, että asetusta N:o 4/2009 voidaan soveltaa täytäntöönpanovaiheessa ja että kyseisen asetuksen systematiikkaan kuuluu olennaisena osana se, että toimivaltaisista ovat täytäntöönpanevan jäsenvaltioiden tuomioistuimet, tarkastelen käsiteltävän asian perustana olevaa kysymystä, joka koskee toimivaltaa ratkaista hakemus, jolla vastustetaan täytäntöönpanoa velan suorittamisen perusteella (C).

B Asetus N:o 4/2009 ja elatusapupäätösten täytäntöönpanoa koskeva toimivalta

31. Brysselin yleissopimukseen ja asetukseen N:o 44/2001 sisältyi erityisiä määräyksiä ja säännöksiä toimivallasta elatusapua koskevassa asiassa.⁷ Asetuksella N:o 4/2009 muutettiin asetusta N:o 44/2001 korvaamalla sen elatusvelvoitteita koskevat säännökset.⁸ Asetus N:o 4/2009 on siten *lex specialis* toimivaltakysymysten, sovellettavan lain, päätösten tunnustamisen ja elatusvelvoitteiden alalla tehtävän yhteistyön osalta. Asetuksella N:o 1215/2012 korvattiin asetusta N:o 44/2001. Edeltäjistään – asetuksesta N:o 44/2001 ja Brysselin yleissopimuksesta – poiketen asetuksessa N:o 1215/2012 jätetään nyt nimenomaisesti sen soveltamisalan ulkopuolelle elatusvelvoitteet, jotka kuuluvat asetuksen N:o 4/2009 soveltamisalaan.⁹

7 Ks. tuomioistuinten toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1978, L 304, s. 36), jota on muutettu useilla peräkkäisillä uusien jäsenvaltioiden liittymisestä unioniin tehdyillä yleissopimuksilla, 5 artiklan 2 kappale ja asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 2 kohta.

8 Asetuksen N:o 4/2009 johdanto-osan 44 perustelukappale ja 68 artiklan 1 kohta.

9 Ks. asetuksen N:o 1215/2012 johdanto-osan kymmenes perustelukappale ja 1 artiklan 2 kohdan e alakohta.

32. Vaikka asetukseen N:o 4/2009 sisältyy toimivaltaa (II luku) ja päätösten tunnustamista, täytäntöönpanokelpoisuutta ja täytäntöönpanoa (IV luku) käsitteleviä erityisiä lukuja, siihen ei sisälly nimenomaista säännöstä *toimivallasta elatusvelvoitteita* koskevissa asioissa tehtyjen päätösten täytäntöönpanon osalta.

33. Tämä tilanne on ristiriidassa asetuksen N:o 1215/2012 kanssa, jonka 24 artiklan 5 kohtaan sisältyy nimenomainen sääntö, jossa annetaan yksinomainen toimivalta asiassa, joka koskee tuomioiden täytäntöönpanoa, sen jäsenvaltion tuomioistuimille, jossa tuomio on pantu tai on määrä panna täytäntöön. Tällainen sääntö sisältyi myös asetukseen N:o 44/2001 ja Brysselin yleissopimukseen.¹⁰

34. Tämän oikeudellisen taustan perusteella käsiteltävässä asiassa huomautuksia esittäneet muut osapuolet ovat päätyneet erilaisiin päätelmiin.

35. Portugalin hallitus yhtyy ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen puoltamaan lähestymistapaan ja katsoo, että asetuksen N:o 4/2009 elatusvelkoja koskevan suojelutavoitteen vuoksi täytäntöönpanon vastustamishakemusta on pidettävä kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvana elatusvelvoitteita koskevana kanteena. Vaikka se ei olekaan ilmaissut asiaa eksplisiittisesti näin, vaikuttaa siltä, että Portugalin hallitus väittää ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen omaksuman lähestymistavan mukaisesti, että käsiteltävässä asiassa olisi sovellettava asetuksen N:o 4/2009 3 ja 4 artiklaan sisältyviä toimivaltasääntöjä. Vastapuolen lähestymistapa asiaan on samankaltainen.

36. Puolan hallitus tukeutuu kirjallisissa huomautuksissaan olettamaan, jonka mukaan asetuksella N:o 4/2009 ei säännellä toimivaltaa täytäntöönpanovaiheessa. Kyseinen hallitus väittää kirjallisissa huomautuksissaan, että koska vaikutus ei kohdistu elatusapupäätöksessä tunnustettuihin oikeuksiin ja velvoitteisiin, täytäntöönpanon vastustamishakemus ei koske elatusta ja siitä säädetään siten asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklan 5 kohdassa. Vastauksessaan unionin tuomioistuimen esittämään kysymykseen Puolan hallitus muutti kantaansa tilapäisesti sovellettavaan sääntöön ja väitti istunnossa, että asian kannalta merkityksellinen säännös on asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 5 kohta.

37. Saksan hallitus ja komissio väittävät lähinnä, että käsiteltävässä asiassa voidaan soveltaa asetusta N:o 4/2009. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksistä poiketen ne kuitenkin katsovat, että jos asetusta N:o 4/2009 voidaan soveltaa, tämä ei tarkoita, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole toimivaltainen, vaan pikemminkin sitä, että kyseinen tuomioistuin on toimivaltainen käsiteltävässä asiassa. Hakija yhtyy pääosin tähän näkemykseen. Sekä Saksan hallituksen että komission mukaan asetusta N:o 1215/2012 sen enempää kuin asetusta N:o 44/2001 ei voida soveltaa käsiteltävässä asiassa.

38. Yhdyn viimeksi mainittuun näkemykseen: käsiteltävässä asiassa voidaan soveltaa ainoastaan asetusta N:o 4/2009. Tämä ei kuitenkaan johda toteamukseen siitä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole toimivaltainen.

39. Ensinnäkin on kiistatonta, että käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva elatusapupäätös, jonka täytäntöönpanoa vastapuoli nyt vaatii, koskee elatusvelvoitetta, joka johtuu perhesuhteesta asetuksen N:o 4/2009 1 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Puolalainen elatusapupäätös kuuluu suoraan asetuksen N:o 4/2009 soveltamisalaan. Käsiteltävä asia koskee kyseisen päätöksen täytäntöönpanoa.

¹⁰ Ks. Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 5 kappale, jossa määrätään, että ”jos asia koskee tuomioiden täytäntöönpanoa, [yksinomainen toimivalta on] sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, missä täytäntöönpano on tapahtuva tai tapahtunut”. Samoin säädetään asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 5 kohdassa.

40. Siitä, että käsiteltävässä asiassa on kyse täytäntöönpanovaiheesta, ei voida päätellä, että käsiteltävän asian kohde ei liity enää elatusvelvoitteisiin. Asian kohde säilyy samana. Asetuksen N:o 4/2009 IV lukuun sisältyy näet erityisiä säännöksiä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa tehtyjen päätösten tunnustamisesta ja *täytäntöönpanosta*.

41. Toiseksi on niin, että elatusapupäätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaan IV lukuun ei sisälly mitään nimenomaista säännöstä, joka koskisi toimivaltaa täytäntöönpanovaiheessa.

42. Toisin kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ja Portugalin hallitus vaikuttavat väittävän, tästä ei kuitenkaan seuraa, että asetuksen N:o 4/2009 II luvussa vahvistettuja toimivaltasääntöjä voidaan soveltaa. Kuten Saksan hallitus perustellusti toteaa, asetuksen N:o 4/2009 II luvussa ja etenkin 3 artiklassa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat toimivaltaa *asiakysymystä koskevan* pääasiallisen *menettelyn* osalta muttei tällaisten päätösten *täytäntöönpanon* osalta.

43. Kolmanneksi, vaikka asetuksen N:o 4/2009 IV lukuun ei sisälly eksplisiittistä toimivaltasääntöä täytäntöönpanon osalta, tämän säännön voidaan katsoa olevan erottamaton osa kyseisen asetuksen systematiikkaa.

44. Yleisesti kansainvälinen toimivalta täytäntöönpanon osalta kuuluu sen jäsenvaltion tuomioistuimille, jossa täytäntöönpanoa haetaan. Kuten Puolan hallitus huomauttaa, tämä sääntö ilmentää sitä, mitä voitaisiin pitää kansainvälisen oikeuden yleisperiaatteena valtion suvereniteetin yhteydessä: ainoastaan täytäntöönpanevan valtion viranomaisilla on toimivalta lausua päätösten täytäntöönpanosta, koska täytäntöönpanotoimenpiteitä voivat toteuttaa vain sen jäsenvaltion (tai niiden jäsenvaltioiden) viranomaiset, jossa (tai joissa) varat tai henkilöt, joita vastaan täytäntöönpanoa haetaan, sijaitsevat. Tämä sääntö pätee etenkin, jos päätös on jo tunnustettu täytäntöönpanokelpoiseksi jäsenvaltiossa, jossa täytäntöönpanoa haetaan.

45. Näin ollen ei ole tarpeen turvautua asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklan 5 kohtaan täydentävänä säännöksenä sen toteamiseksi, että täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuimilla on myös toimivalta asetuksen N:o 4/2009 soveltamisalaan kuuluvien elatusapupäätösten täytäntöönpanon osalta. Kyseistä artiklaa voidaan nimittäin pitää edellä mainitun yleisen periaatteen ilmentymänä.¹¹

46. Lisäksi asetuksen N:o 1215/2012 täydentävä soveltaminen tässä yhteydessä osoittautuisi melko ongelmalliseksi, koska elatusvelvoitteet on nimenomaisesti jätetty sen soveltamisalan ulkopuolelle.¹² Joka tapauksessa, kun muistetaan, että asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklan 5 kohtaan sisältyy sääntö, jonka voidaan katsoa kuuluvan erottamattomasti asetuksen N:o 4/2009 systematiikkaan, voidaan pohtia, mitä lisäarvoa tällainen täydentävä soveltaminen toisi.

47. Pätevää päätelmää ei voida tehdä myöskään siitä, että asetukseen N:o 1215/2012 sisältyy tältä osin eksplisiittinen sääntö, toisin kuin asetukseen N:o 4/2009: kuten komissio istunnossa huomautti, se seikka, että kyseinen sääntö tunnustetaan nimenomaisesti asetuksessa N:o 1215/2012, liittyy kyseisen asetuksen, joka sisältää useita yksinomaisia toimivaltaperusteita, rakenteeseen. Tilanne on toinen

11 Ks. esim. de Lima Pinheiro, L., "Exclusive jurisdiction. Article 24", teoksessa Magnus, U. ym., *Brussels Ibis Regulation – Commentary*, Verlag Otto Schmidt KG, 2016, s. 581.

12 AUG:tä koskevaan lakiesitykseen sisältyvistä, sen 66 §:ää vastaavista selityksistä, sellaisina kuin ne on toistettu ennakkoratkaisupyynnössä, ilmenee, että Saksan lainsäätävä nojautui asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 5 kohtaan täydentävästi elatusvelvoitteita koskevien päätösten täytäntöönpanon osalta. Kyseiseen asetukseen ei nimittäin sisällynyt sellaista poissulkemissäännöstä, josta säädetään nykyään asetuksessa N:o 1215/2012. Asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 5 kohtaa ei kuitenkaan voida katsoa sovellettavan, edes täydentävästi, käsiteltävässä asiassa. Asetuksen N:o 4/2009 75 artiklan 2 kohdan mukaan "[asetusta N:o 44/2001] sovelletaan edelleen tämän asetuksen soveltamispäivänä vireillä oleviin tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeviin menettelyihin". Kyseinen ajankohta on asetuksen N:o 4/2009 76 artiklan mukaan 18.6.2011. Tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva menettely käsiteltävässä asiassa ei ollut vireillä kyseisenä ajankohtana, koska se alkoi 27.7.2016, jolloin asetusta N:o 1215/2012 olisi joka tapauksessa myös voitu soveltaa ajallisesti (koska kyseisen asetuksen 81 artiklan mukaan sitä on sovellettu 10.1.2015 alkaen). Ks. asetuksen N:o 1215/2012 ajallisesta soveltamisalasta tuomio 9.3.2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193, 25–28 kohta).

asetuksessa N:o 4/2009, jolla ei anneta yksinomaista toimivaltaa. Olen samaa mieltä komission kanssa siitä, että unionin lainsäätävä on saattanut pitää tarpeettomana toistaa kyseistä sääntöä asetuksen N:o 4/2009 yhteydessä. Missä muualla täytäntöönpanoa koskeva toimivalta olisi kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa täytäntöönpanoa haetaan?

48. Tämän vahvistaa myös asetuksen N:o 4/2009 41 artiklan 1 kohta, jossa säädetään, että ”toisessa jäsenvaltiossa tehtyjen päätösten täytäntöönpanomenettelyyn sovelletaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion lakia, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu”. Siinä myös todetaan, että ”jossakin jäsenvaltiossa tehty päätös, joka on täytäntöönpanokelpoinen täytäntöönpaneavassa jäsenvaltiossa, pannaan siellä täytäntöön samoin edellytyksin kuin täytäntöönpaneavassa jäsenvaltiossa tehty päätös”. Tätä säännöstä olisi vaikea selittää, jos täytäntöönpanoa koskeva toimivalta ei olisi sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa täytäntöönpanoa haetaan.

49. On kuitenkin seuraavaksi tarpeen selvittää, onko velan suorittamiseen perustuva täytäntöönpanon vastustamishakemus osa täytäntöönpanomenettelyä sillä seurauksella, että myös se kuuluu täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuinten toimivaltaan.

C Täytäntöönpanon vastustamishakemukset

50. Tässä yhteydessä nousee esille keskeinen kysymys siitä, onko velan suorittamiseen perustuvan täytäntöönpanon vastustamishakemuksen katsottava toimivallan määrittämistä varten kuuluvan täytäntöönpanomenettelyyn. Brysselin yleissopimusta ja asetusta N:o 44/2001 koskeva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö viittaa siihen, että tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi (1). Kyseisessä oikeuskäytännössä tehty päätelmä pätee asetukseen N:o 4/2009, kun otetaan asianmukaisesti huomioon sekä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä että kyseisessä asetuksessa asetetut erityiset rajoitukset (2). Päätelen tästä, että täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuimilla on toimivalta käsitellä hakemuksia, joissa vastustetaan täytäntöönpanoa velan suorittamisen perusteella, vaikka se, että Puolan elatustukirahasto on maksanut osan näistä veloista, tekeekin asiasta jossain määrin monimutkaisemman (3).

1. Brysselin yleissopimusta ja asetusta N:o 44/2001 koskeva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö

51. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, perustuupa se sitten Brysselin yleissopimukseen tai asetukseen N:o 44/2001 sisältyviin toimivaltasääntöihin, on vahvistettu, että toimivalta täytäntöönpanoa koskevien oikeussuojakeinojen, kuten täytäntöönpanoa vastustavien kanteiden tai hakemusten, osalta on lähtökohtaisesti sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa täytäntöönpanoa haetaan.

52. Tuomio AS-Autoteile Service koski kannetta, jossa vastustettiin sellaisen tuomion täytäntöönpanoa, jossa saksalainen tuomioistuin velvoitti sen korvaamaan oikeudenkäyntikulut, saman kansallisen säännöksen perusteella, joka on kyseessä käsiteltävässä asiassa (ZPO:n 767 §). Kanteessa katsottiin, että oikeus, jonka täytäntöönpanoa haettiin (oikeus oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen), otettiin huomioon alkuperäisen menettelyn perustana olleessa vaatimuksessa, jonka osalta saksalaiset tuomioistuimet olivat jo katsoneet, etteivät ne olleet toimivaltaisia. Unionin tuomioistuin katsoi lähtökohtaisesti, että ”[ZPO:n] 767 §:ssä säädetyn kaltainen menettely kuuluu sinänsä [Brysselin yleissopimukseen sisältyvään] toimivaltasääntöön sen ja täytäntöönpanomenettelyn läheisen yhteyden vuoksi”.¹³

¹³ Tuomio 4.7.1985 (220/84, EU:C:1985:302, 12 kohta).

53. Samaan tapaan tuomiossa Hoffmann v. Krieg myönnettiin ensin, ettei Brysselin yleissopimukseen sisältynyt täytäntöönpanoa koskevia erityisiä määräyksiä, ja todettiin, että ”ulkomainen tuomio, josta on annettu täytäntöönpanomääräys, pannaan täytäntöön *sen tuomioistuimen, jossa täytäntöönpanoa haetaan, kansallisen lainsäädännön menettelysääntöjen, oikeussuojakeinoja koskevat säännöt mukaan luettuina, mukaisesti*”.¹⁴

54. Tämä lähestymistapa vahvistettiin myöhemmin tuomiossa Prism Investments. Mainittu asia koski kumoamiskannetta, jonka velallinen oli nostanut alankomaalaisen tuomioistuimen Belgiassa annetusta tuomiosta antamasta täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevasta määräyksestä sillä perusteella, että tuomio oli jo pantu täytäntöön kuittaamalla. Unionin tuomioistuin totesi, ettei asetuksen N:o 44/2001 missään säännöksessä anneta oikeutta evätä jo täytäntöön pannun tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista tai kumota siitä tehtyä päätöstä tällä perusteella.¹⁵ Se kuitenkin vahvisti, että velvoitteen täyttämiseen perustuva peruste voidaan saattaa ”täytäntöönpanoasiasta vastaavan tuomioistuimen tutkittavaksi siinä jäsenvaltiossa, missä täytäntöönpanoa on haettu”, sillä ”vakiintuneesta oikeuskäytännöstä nimittäin ilmenee, että kun ratkaisu on saatettu täytäntöönpanevan jäsenvaltion oikeusjärjestyksen piiriin, täytäntöönpanoa koskevia kyseisen jäsenvaltion kansallisia oikeussääntöjä sovelletaan sen jälkeen samalla tavalla kuin kansallisten tuomioistuinten antamiin ratkaisuihin”.¹⁶

55. Tästä oikeuskäytännöstä ei kuitenkaan pitäisi päätellä, että mikä tahansa täytäntöönpanovaiheessa minkä tahansa perusteen nojalla nostettu kanne on otettava tutkittavaksi täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuimissa. Oikeuskäytännössä on nimittäin myös määritetty nimenomaisesti rajat täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuinten toimivallalle Brysselin yleissopimukseen sisältyvien toimivaltamääräysten, samoin kuin asetukseen N:o 44/2001 ja asetukseen N:o 1215/2012 sisältyvien toimivaltasäännösten, perusteella.

56. Tarkemmin sanoen, tuomiossa AS Autoteile Service todettiin, että se seikka, että ZPO:n 767 §:ssä säädetyn kaltainen täytäntöönpanon vastustamismenettely kuului Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 5 kappaleen soveltamisalaan, ei ratkaissut kysymystä siitä, *mitä vastaväitteitä voitaisiin esittää* ylittämättä kyseisen määräyksen rajoja.¹⁷ Tämän kysymyksen ratkaisemiseksi unionin tuomioistuin otti huomioon Brysselin yleissopimuksen yleisen systematiikan ja etenkin täytäntöönpanoa koskevan erityisen toimivaltamääräyksen ja sen yleissäännön välisen suhteen, jonka mukaan kanne sitä vastaan, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, nostetaan tuon valtion tuomioistuimessa.¹⁸ Koska sen jäsenvaltion, jossa tuomio on määrä panna täytäntöön, tuomioistuinten yksinomainen toimivalta perustuu menettelyn ja kyseisen jäsenvaltion väliseen erityiseen yhteyteen, unionin tuomioistuin katsoi, ettei asianosainen voi vedota tähän yksinomaiseen toimivaltaperusteeseen saattaakseen näiden tuomioistuinten käsiteltäväksi riita-asian, joka yleissääntöjä sovellettaessa kuuluu toisen valtion tuomioistuinten toimivaltaan.¹⁹

57. Samaan tapaan tuomiossa Hoffmann v. Krieg määritettiin Brysselin yleissopimuksen yhteydessä rajat oikeussuojakeinoille, joita on käytettävissä täytäntöönpanoa vastaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuimissa, ja todettiin, että tällaisia oikeussuojakeinoja ei ole käytettävissä silloin, kun ”valituksen ulkomaisen tuomion, josta on annettu täytäntöönpanomääräys, täytäntöönpanoa vastaan tekee sama henkilö, joka olisi voinut valittaa täytäntöönpanomääräyksestä, ja kun valitus perustuu väitteeseen, joka olisi voitu esittää tällaisessa valituksessa”.²⁰

14 Tuomio 4.2.1988 (145/86, EU:C:1988:61, 27 ja 28 kohta). Kursivointi tässä.

15 Tuomio 13.10.2011 (C-139/10, EU:C:2011:653, 37 kohta).

16 Ibid., 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

17 Tuomio 4.7.1985 (220/84, EU:C:1985:302, 12 kohta).

18 Ibid., tuomion 14 ja 15 kohta.

19 Ibid., tuomion 16 ja 17 kohta.

20 Tuomio 4.2.1988 (145/86, EU:C:1988:61, 30 kohta).

58. Rajoitukset täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuinten toimivallalle joidenkin sellaisten hakemusten osalta, joilla vastustetaan täytäntöönpanoa, on vahvistettu äskettäin tuomiossa Reitbauer ym. Mainitussa asiassa unionin tuomioistuin hylkäsi täytäntöönpanon riitautusperusteen, jossa vaadittiin toteamaan, että kilpaileva saaminen on lakannut kuittauksella, koska tällaisella vaatimuksella ei riitautettu täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä sinällään, joten sillä ei ollut riittävän läheistä yhteyttä täytäntöönpanoon, jotta asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklan 5 kohdassa säädettyä yksinomaista toimivaltaa koskevaa sääntöä olisi perusteltua soveltaa.²¹

59. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee näin ollen, että *lähtökohtaisesti* toimivalta täytäntöönpanoa vastustavien toimien osalta on täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuimilla seuraavien kahden tekijän perusteella: ensinnäkin, koska niillä on läheinen yhteys täytäntöönpanomenettelyyn, ja toiseksi sen säännön perusteella, jonka mukaan sen jälkeen, kun toisessa jäsenvaltiossa tehdyt päätökset ovat tulleet osaksi jäsenvaltion oikeusjärjestelmää, niitä on kohdeltava samalla tavalla kuin kansallisia päätöksiä. Ellei unionin lainsäädäntöön sisälly erityisiä sääntöjä, yhdessä jäsenvaltiossa annetut ja toisessa jäsenvaltiossa tunnustetut tuomiot on pantava täytäntöön sen tuomioistuimen, jossa täytäntöönpanoa haetaan, kansallisen lainsäädännön menettelysääntöjen mukaisesti.

60. Sille, minkälaisiin oikeussuojakeinoihin voidaan vedota tässä vaiheessa näissä tuomioistuimissa, on kuitenkin asetettu *rajoituksia*. Ensinnäkin täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuimilla ei ole toimivaltaa riita-asioissa, joilla ei ole riittävän läheistä liittymäkohtaa täytäntöönpanoon tai jotka kuuluisivat toisen valtion tuomioistuinten toimivaltaan, jos ne pantaisiin vireille itsenäisesti. Toiseksi asianosainen ei voi vedota kyseisissä tuomioistuimissa perusteisiin, jotka olisi voitu esittää valittamalla täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevasta hakemuksesta tehdystä päätöksestä. Sitäkin suuremmalla syyllä perusteita, jotka olisi voitu esittää alkuperäisessä menettelyssä, ei voida esittää täytäntöönpanovaiheessa.

2. Toimivalta täytäntöönpanon vastustamishakemusten osalta asetuksen N:o 4/2009 yhteydessä

61. Seuraava kysymys, jota on tarkasteltava, koskee sitä, pätevätkö edellisessä jaksossa tarkastellusta oikeuskäytännöstä johtuvat periaatteet yhtä lailla asetuksen N:o 4/2009 tulkintaan.

62. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että jos elatusvelkojan olisi puolustettava itseään täytäntöönpanon vastustamishakemusta vastaan täytäntöönpaneavassa valtiossa, asetuksen N:o 4/2009 suojelutavoite ei täytyisi. Elatusvelkojan, joka asetuksen N:o 4/2009 toimivaltaperiaatteiden mukaisesti on saanut elatusvelvoitteita koskevan ratkaisun siinä jäsenvaltiossa, jossa hänellä on vakinainen asuinpaikka, olisi näin ollen puolustettava tätä ratkaisua toisessa jäsenvaltiossa elatusvelollisen, joka on alun perin hävinnyt asian, hyökkäystä vastaan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo lisäksi, että sen valtion, jossa vaatimusta alun perin käsiteltiin, tuomioistuimilla on paremmat edellytykset arvioida vaatimuksesta esitettyjä aineellisia väitteitä kuin toisen jäsenvaltion, jossa ratkaisu on ainoastaan määrä panna täytäntöön, tuomioistuimilla.

63. Portugalin hallitus, joka pohjimmiltaan myös tukee tätä näkemystä, on esittänyt joitain epäilyjä aiemman oikeuskäytännön merkityksellisyydestä asetuksen N:o 4/2009 yhteydessä sen elatusvelkojan suojelua koskevan erityistavoitteen vuoksi.

²¹ Tuomio 10.7.2019 (C-722/17, EU:C:2019:577, 54 ja 55 kohta).

64. Edellisessä jaksossa tiivistetysti esitetystä oikeuskäytännöstä ilmenevän päättelyn päälinjoja voidaan nähdäkseni soveltaa yhtä lailla täytäntöönpanon vastustamishakemuksiin asetuksen N:o 4/2009 yhteydessä. Vaikka tavoite suojella elatusvelkojaa heikompana osapuolena tunnustetaankin selvästi asetuksessa N:o 4/2009, tämän vuoksi ei mielestäni pitäisi hylätä yhtä kaikille yksityisoikeudellisissa asioissa tehtävän yhteistyön toimille yhteisistä perusperiaatteista, nimittäin sitä, että täytäntöönpanoon liittyvät toimenpiteet kuuluvat täytäntöönpanevalle jäsenvaltiolle.

65. Ensinnäkin tämän logiikan vahvistaa asetuksen N:o 4/2009 41 artiklan 1 kohta, jossa tunnustetaan edellä mainitun oikeuskäytännön perustana oleva perusolettama, kun siinä todetaan, että ”toisessa jäsenvaltiossa tehtyjen päätösten täytäntöönpanomenettelyyn sovelletaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion lakia, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu” ja että ”jossakin jäsenvaltiossa tehty päätös, joka on täytäntöönpanokelpoinen täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa, pannaan siellä täytäntöön samoin edellytyksin kuin täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa tehty päätös”.

66. Toiseksi toteamus, jonka mukaan sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa täytäntöönpanoa haetaan, on lähtökohteisesti oltava toimivalta täytäntöönpanon vastustamishakemusten osalta, ei mitenkään heikennä asetuksessa N:o 4/2009 säädettyjä erityisiä toimivaltatakeita, kun muistetaan oikeuskäytännössä jo vahvistetut rajoitukset.

67. Kun otetaan huomioon asetuksen N:o 4/2009 erityinen tavoite suojella elatusvelkojaa heikompana osapuolena, siihen sisältyvillä toimivaltasäännöillä on tarkoitus tehdä vaatimuksen puolustaminen helpommaksi kyseiselle osapuolelle.²² Tästä syystä, kun päätös on tehty jäsenvaltiossa, jossa elatusvelkoja asuu, ainoastaan kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimet voivat toteuttaa toimia, joilla mainittua päätöstä muutetaan tai se tutkitaan uudelleen. Kaksi asetukseen N:o 4/2009 sisältyvää säännöstä ilmentää tätä suojelutavoitetta. Ensinnäkin asetuksen N:o 4/2009 8 artiklan mukaan, jos päätös on tehty jäsenvaltiossa, jossa velkojan asuinpaikka on, velallinen ei voi muussa jäsenvaltiossa panna vireille menettelyä päätöksen muuttamiseksi niin kauan kuin velkojan asuinpaikka on edelleen valtiossa, jossa päätös tehtiin. Toiseksi 42 artiklan mukaan jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen asiaratkaisua ei saa missään tapauksessa tutkia uudelleen jäsenvaltiossa, jossa täytäntöönpanoa pyydetään.

68. Nämä kaksi säännöstä eivät kuitenkaan ole esteenä sille, että täytäntöönpanon vastustamishakemusta, *joka ei merkitse ensimmäisessä jäsenvaltiossa tehdyn elatusapupäätöksen muuttamista tai uudelleen tutkimista*, käsitellään täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuinten toimivallan perusteella.

69. Kolmanneksi on syytä todeta, että käsiteltävässä asiassa elatusapupäätös on ”tullut osaksi” Saksan – täytäntöönpanevan jäsenvaltion – oikeusjärjestelmää asetuksen N:o 4/2009 23 artiklan mukaisesti tehdyn täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisen myötä. Mitä järkeä olisi siinä, että myöhemmässä, itse täytäntöönpanoa koskevassa vaiheessa olisi palattava jäsenvaltioon, jossa elatusapupäätös tehtiin? Tällaisessa ratkaisussa asetuksen suojelutavoite otettaisiin mielestäni huomioon ainoastaan näennäisesti. Se aiheuttaisi pikemminkin epävarmuutta.

70. Asetuksen N:o 4/2009 erityisellä tavoitteella suojella elatusvelkojaa ei myöskään pitäisi olla sellaista vaikutusta, että toimivalta täytäntöönpanoon läheisesti liittyvissä asioissa annetaan sen valtion tuomioistuimille, jossa elatusvelkoja asuu. On totta, että asetuksen N:o 4/2009 tavoitteena on helpottaa mahdollisuuksien mukaan kansainvälisten elatussaatavien perintää. ”Helpottaminen” ei kuitenkaan tarkoita sen koko logiikan kääntämistä pääläelleen, johon elatusapupäätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva järjestelmä perustuu. Toisin kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, Portugalin hallitus ja vastapuoli vaikuttavat katsovan, asetuksen N:o 4/2009 suojelutavoitteen ei pitäisi johtaa siihen toteamukseen, että käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva

22 Ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, Sanders ja Huber (C-400/13 ja C-408/13, EU:C:2014:2461, 26–28 kohta).

hakemus on itsenäinen toimi, joka aloittaa uuden elatusvelvoitteisiin liittyvän asian, jota koskeva toimivalta on määritettävä ex novo kyseisen asetuksen 3 artiklan edellytysten mukaisesti. Tämä voisi ensinnäkin vaikuttaa haitallisesti elatussaatavan tehokkaaseen perintään pidentämällä tarpeettomasti täytäntöönpanomenettelyä.

71. Lisäksi – toissijaisena huomautuksena –, kuten Saksan hallitus väitti istunnossa, asetuksessa N:o 1215/2012 säädetään toimivaltasäännöistä, joilla on tarkoitus suojella eri ”heikompia osapuolia” (kuten sen johdanto-osan 18 perustelukappaleessa todetaan vakuutus-, kuluttaja- ja työsopimusten osalta). *Täytäntöönpanoa* (ja täytäntöönpanoa vastustavia oikeussuojakeinoja) koskevaa toimivaltasääntöä ei kuitenkaan muuteta sillä, että toimivalta alkuperäisessä menettelyssä määritettiin yhden sellaisen erityisjärjestelmän mukaisesti, jolla pyritään suojelemaan yhtä näistä heikommista osapuolista.

72. Katson näin ollen, että toteamus, jonka mukaan toimivalta täytäntöönpanon vastustamishakemuksen osalta kuuluu lähtökohtaisesti sen jäsenvaltion tuomioistuimille, jossa täytäntöönpanoa haetaan, pätee myös asetuksen N:o 4/2009 yhteydessä.

3. Käsiteltävä asia: velan suorittamiseen perustuva täytäntöönpanon vastustamishakemus

73. Käsiteltävässä asiassa tehty täytäntöönpanon vastustamishakemus perustuu siihen hakijan väitteeseen, että elatusapupäätöksessä todettu velka on jo, ainakin pääosin, suoritettu. Hän on suorittanut osan maksettavasta määrästä suoraan vastapuolelle. Puolan elatustukirahasto on myös maksanut osan elatusapuvelasta hakijan puolesta. Hakija myös väittää, että hän on korvannut nämä määrät Puolan elatustukirahastolle taloudellisten kykyjensä mukaan. Kuten hakija istunnossa selitti, riitä käsiteltävässä asiassa johtuu siitä, että vastapuoli ei tunnusta, että Puolan elatustukirahaston maksama määrä vastaa elatusapuvelkaa, joka hakijan on maksettava.

74. Edellä mainittuun perusteeseen pohjautuva täytäntöönpanon vastustamishakemus on nähdäkseni asetuksessa N:o 4/2009 ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä sille yleissäännölle asetettujen rajoitusten mukainen, jonka mukaan toimivalta täytäntöönpanoon läheisesti liittyvien toimien osalta kuuluu sen jäsenvaltion tuomioistuimille, jossa täytäntöönpanoa haetaan.

75. Ensinnäkin käsiteltävässä asiassa tehdyn täytäntöönpanon vastustamishakemuksen peruste liittyy läheisesti täytäntöönpanomenettelyyn, eikä voida katsoa, että tämä hakemus merkitsisi asetuksen N:o 4/2009 8 artiklassa tarkoitettua menettelyä elatusapupäätöksen muuttamiseksi tai että sillä pyrittäisiin päätöksen asiaratkaisun tutkimiseen uudelleen saman asetuksen 42 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

76. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen epäilyt johtuvat juuri siitä, että sen mukaan käsiteltävässä asiassa tehty täytäntöönpanon vastustamishakemus saattaa olla asetuksen N:o 4/2009 8 artiklassa tarkoitettu menettely elatusapupäätöksen muuttamiseksi. Portugalin hallitus ja vastapuoli jakavat olennaisin osin tämän näkemyksen.

77. En yhdy tähän näkemykseen. Kuten Saksan hallitus väittää, on tärkeää erottaa täytäntöönpanoon liittyvät hakemukset ja hakemukset, joilla pyritään muuttamaan elatusapupäätöstä. Vaikka viimeksi mainittu voi lopulta johtaa elatusapuvelan toteamisesta tehdyn päätöksen asiaratkaisun muuttamiseen, ensiksi mainittu ei vaikuta tuomioistuinratkaisun asiasisältöön.

78. Vaatimuksen täyttäminen on yksi vastustamisperusteista, jotka tyypillisesti tunnustetaan täytäntöönpanovaiheessa. Kuten sekä Saksan hallitus että komissio väittävät, velan suorittamiseen perustuvalla täytäntöönpanon vastustamishakemuksella ei muuteta päätöstä, jossa elatusapuvelka todetaan, eikä pyritä sen asiaratkaisun tai oikeudellisen arvon uudelleen tutkimiseen, vaan se kohdistuu yksinomaan kyseisen päätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta vastaan. Tarkemmin sanoen,

kuten Puolan hallitus totesi, kyse on siitä rahamäärästä, jonka osalta elatusapupäätös voidaan panna täytäntöön. Katsonkin, että tällainen hakemus liittyy läheisesti täytäntöönpanoon ja että se ei merkitse asetuksen N:o 4/2009 8 artiklan mukaista ”menettelyä päätöksen muuttamiseksi” eikä päätöksen asiaratkaisun uudelleen tutkintaa, sellaisena kuin siihen viitataan asetuksen N:o 4/2009 42 artiklassa.

79. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen arviointi, jonka mukaan puolalaisilla tuomioistuimilla olisi paremmat edellytykset lausua velan suorittamisesta, saattaa perustua Puolan elatustukirahaston osallisuuteen. Puolan elatustukirahaston osallisuus ei mielestäni vaikuta edellisestä kohdasta ilmenevään päätelmään.

80. Puolan hallitus selitti istunnossa, että Puolan elatustukirahaston osallisuus perustuu lainsäädäntöön ja että rahastosta tulee korvaava velallinen velkojalle: velka lakkaa niiden määrien osalta, jotka rahasto on maksanut elatusvelallisen sijasta, jonka on sitten korvattava nämä määrät suoraan rahastolle. Tämä järjestelmä on niiden julkisyhteisöjen roolin mukainen, jotka usein maksavat suorituksia elatusvelkojille elatusvelallisten sijasta. Tämä rooli tunnustetaan asetuksen N:o 4/2009 64 artiklassa.²³ Kun asiaa tarkastellaan elatusvelallisen velan näkökulmasta, rahaston osallisuus liittyy tapaan, jolla velka suoritetaan, eikä se vaikuta elatusapupäätöksen asiaratkaisuun, joka säilyy muuttumattomana. Vaikuttaa siten siltä, että velallisen puolesta toimiva kolmas osapuoli on suorittanut velan osittain, mikä vahvistaa sen, että pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä oleva täytäntöönpanon vastustamishakemus on yksi velan täytäntöönpanoa koskevista yleisistä vastustamisperusteista.

81. On totta, että Puolan elatustukirahaston kaltaisten julkisyhteisöjen osallisuus rajat ylittävissä elatusapuasioissa voi jossain määrin monimutkaistaa asiaa näytön osalta. Tältä osin voi olla hyödyllistä muistuttaa, että asetuksen N:o 4/2009 64 artiklan 4 kohdassa säädetään nimenomaisesti sellaisen täytäntöönpanomenettelyn osalta, jossa tällaiset julkisyhteisöt ovat suoraan osallisina, että julkisyhteisöjen on pyynnöstä toimitettava tarvittavat asiakirjat, joiden nojalla voidaan todeta se, että velkojalle on maksettu suorituksia. Katson, että asetuksen N:o 4/2009 tehokkaan toiminnan varmistamiseksi julkisyhteisöillä on tällainen velvollisuus myös kyseisessä asetuksessa säädettyjen menettelyjen osalta, jos ne ovat maksaneet suorituksia velallisen elatusapumaksujen sijasta ja jos elatusvelvollinen väittää korvanneensa nämä määrät elatustukirahastolle.

82. Toiseksi, kuten Saksan hallitus huomauttaa, asetuksen N:o 4/2009 johdanto-osan 30 perustelukappaleesta ilmenee, että unionin lainsäätäjä on nimenomaisesti katsonut, että elatusvelallisen olisi voitava vedota velan suorittamiseen siinä jäsenvaltiossa säädettyjen edellytysten mukaisesti, jossa täytäntöönpanoa haetaan. Kyseisessä perustelukappaleessa nimittäin mainitaan ”velallisen täytäntöönpanohetkellä suorittama velan maksu” esimerkkinä asetuksen N:o 4/2009 21 artiklassa sallitusta täytäntöönpanon kieltäytymisperusteesta.²⁴ On totta, ettei 21 artiklaa voida soveltaa käsiteltävän asian olosuhteissa.²⁵ Se, että 21 artikla sisältyy IV luvun 1 jaksoon, voi kuitenkin selittyä eksekvatuurimenettelystä luopumisen yhteydessä tarpeella asettaa jonkinlaisia rajoituksia kansallisessa lainsäädännössä käytettävissä oleville täytäntöönpanon kieltäytymisperusteille. Tätä taustaa vasten, jos

23 Kyseisessä säännöksessä säädetään julkisyhteisön oikeuteen toimia elatusvelkojan sijasta ja vaatia korvausta velkojalle elatusavun sijasta maksetusta suorituksesta sovellettavasta laista samoin kuin säännöistä, joita sovelletaan elatusvelallista vastaan annetun päätöksen tunnustamiseen, täytäntöönpanokelpoiseksi julistamiseen tai täytäntöönpanoon.

24 Kyseisen säännöksen mukaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisia täytäntöönpanosta kieltäytymisen tai sen keskeyttämisen perusteita sovelletaan sikäli kuin ne eivät ne ole ristiriidassa kyseisen artiklan muiden kohtien soveltamisen kanssa.

25 Kuten edellä 7 kohdassa huomautettiin, asetuksen N:o 4/2009 IV luvussa otetaan käyttöön kaksijakoinen järjestelmä. Sen 1 jaksossa, johon 21 artikla kuuluu, säädetään eksekvatuurimenettelystä luopumisesta sellaisessa jäsenvaltiossa tehtyjen päätösten osalta, jota vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo. Sen 2 jaksossa kuitenkin säilytetään eksekvatuurimenettely sellaisessa jäsenvaltiossa tehtyjen päätösten osalta, jota vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido. Vaikka vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo Puolaa ja Saksaa, 1 jaksoa ei sovelleta käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 4/2009 siirtymäsäännösten vuoksi. Asetuksen N:o 4/2009 75 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan 2 ja 3 jaksoa sovelletaan ”jäsenvaltioissa ennen tämän asetuksen soveltamispäivää tehtyihin päätöksiin, joiden tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista haetaan mainitun päivän jälkeen”. Asetuksen N:o 4/2009 76 artiklan mukaan asetusta sovelletaan 18.6.2011 alkaen. Tämän seurauksena 1 jaksoa ei voida soveltaa käsiteltävään asiaan, koska elatusapupäätös, jonka täytäntöönpanoa haetaan, tehtiin Puolassa 26.5.2009 ja vastapuoli haki sen tunnustamista 20.7.2016.

velan maksua täytäntöönpanohetkellä pidetään IV luvun 1 jakson muodostamassa kehyksessä yhtenä sallituista täytäntöönpanon kieltäytymisperusteista, mikäli siitä säädetään täytäntöönpanevan jäsenvaltion lainsäädännössä, saman olisi pädeävä sitäkin suuremmalla syyllä IV luvun 2 jaksoon, jossa ei sovelleta 21 artiklaan sisältyvien kaltaisia rajoituksia täytäntöönpanon kieltäytymisperusteisiin.²⁶

83. Kolmanneksi käsiteltävässä asiassa sovellettavissa kansallisissa säännöksissä säädetyt rajoitukset varmistavat, että perusteisiin, joihin olisi voitu vedota puolalaisissa tuomioistuimissa, ei voida vedota tällä menettelyllisellä keinolla saksalaisissa tuomioistuimissa. Kuten Saksan hallitus selventää, AUG:n 66 §:n 1 momentissa annetaan elatusvelvolliselle ainoastaan mahdollisuus vastustaa täytäntöönpanoa sellaisten seikkojen perusteella, jotka ilmenevät elatusapupäätöksen tekemisen *jälkeen*. Nyt kyseessä olevan hakemuksen, joka perustuu elatusmaksujen suorittamiseen, perustana olevia väitteitä ei olisi voitu esittää elatusapua koskevassa päämenettelyssä. Lisäksi on myös syytä huomata, että näitä väitteitä ei olisi voitu esittää saksalaisiin tuomioistuimiin tehtävässä valituksessa, joka koskee täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevasta hakemuksesta tehtyä päätöstä. Kyseiset tuomioistuimet voivat evätä tai kumota päätöksen täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisen ainoastaan jollakin asetuksen N:o 4/2009 24 artiklassa säädetyllä perusteella, eikä velan suorittaminen kuulu niihin.²⁷

84. Katson näin ollen, että velan suorittamiseen perustuva täytäntöönpanon vastustamishakemus kuuluu täytäntöönpanomenettelyyn ja täytäntöönpanon edellytyksiin, joihin asetuksen N:o 4/2009 41 artiklan 1 kohdan mukaan sovelletaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion lakia samoin edellytyksin kuin täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa tehtyihin päätöksiin. Ensinnäkin tällainen hakemus liittyy erottamattomasti täytäntöönpanoon. Toiseksi tällaisella hakemuksella ei pyritä elatusapupäätöksen asiaratkaisun muuttamiseen tai uudelleen tutkintaan. Kolmanneksi siinä ei esitetä väitettä, johon olisi voitu vedota puolalaisissa tuomioistuimissa sen menettelyn kuluessa, joka johti elatusapupäätöksen tekemiseen (eikä myöskään täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisen epäämiseen tai kumoamiseen saksalaisissa tuomioistuimissa).

85. Näistä syistä katson, että toimivalta ratkaista kante, jossa täytäntöönpanoa vastustetaan velan suorittamisen perusteella, on sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa täytäntöönpanoa haetaan. Täydellisyysden vuoksi haluan korostaa päätelmän sijasta kahta seikkaa. Ensinnäkin tässä ratkaisuehdotuksessa tehty tarkastelu ja päätelmä koskivat ainoastaan velan suorittamiseen perustuva vastustamisperustetta. Toiseksi tässä ratkaisuehdotuksessa ei oteta kantaa ZPO:n 767 §:n yleiseen yhteensopivuuteen unionin oikeuden kanssa tätä nimenomaista perustetta laajemmin.

V Ratkaisuehdotus

86. Ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Amtsgericht Kölnin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18.12.2008 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 4/2009 ja erityisesti sen 41 artiklan 1 kohtaa olisi tulkittava siten, että sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa toisessa jäsenvaltiossa tehdyn elatusapupäätöksen täytäntöönpanoa haetaan, on toimivalta ratkaista täytäntöönpanon vastustamishakemus siltä osin kuin se liittyy erottamattomasti

²⁶ Se, ettei asetuksen N:o 4/2009 IV luvun 2 jaksoon, jonka osalta eksekvaaturimenettelyä sovelletaan edelleen, sisälly tätä kysymystä koskevaa nimenomaista säännöstä, ei ole yllättävää. Yksityisoikeudellisissa asioissa tehtävän yhteistyön alalla annettuihin unionin eri asetuksiin, jotka edelleen perustuvat eksekvaaturijärjestelmään, sisältyy tunnustamisen kieltäytymisperusteita, mutta niihin ei yleensä sisälly täytäntöönpanon kieltäytymisperusteita koskevia sääntöjä, joiden osalta sovelletaan täytäntöönpanevan valtion kansallisia sääntöjä. Ks. esim. Jimenez Blanco, P., ”La ejecución forzosa de las resoluciones judiciales en el marco de los reglamentos europeos”, *Revista Española de Derecho Internacional*, nide 70 (2018), s. 101–125.

²⁷ Asetuksen N:o 4/2009 34 artiklan 1 kohta.

täytäntöönpanomenettelyyn, sillä ei pyritä elatusapupäätöksen muuttamiseen tai uudelleen tutkintaan ja se perustuu perusteisiin, joihin ei olisi voitu vedota elatusapupäätöksen tehneessä tuomioistuimessa. Käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva velan suorittamiseen perustuva täytäntöönpanon vastustamishakemus vaikuttaa täyttävän nämä edellytykset, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin viime kädessä varmistettava.